



ASIA

Luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n mukaisten pakkokeinojen käyttäminen

ASIAN TAUSTAA

██████████ (myöhemmin kiinteistönomistaja) on tehnyt metsänkäyttöilmoituksen numero 1-2025-27424 omistamalleen kiinteistölleen 444-428-1-107 Pietarinmäki Lohjan kaupungissa. Metsänkäyttöilmoitus on saapunut Metsäkeskukselle 28.2.2025. Metsäkeskus ilmoitti metsälain (1093/1996) 14 b §:n (1478/2009) mukaisesti 3.3.2025 metsänkäyttöilmoituksesta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus), koska ilmoitettu hakkuu kohdistuu tiedossa olevalle liito-oravan (*Pteromys volans*) lisääntymis- ja levähdyspaikalle tai muun liito-oravahavainnon läheisyyteen. Kuvion 1.0 toteuttamistavaksi ilmoitettiin avohakkuu ja kuvion 2.0 poimintaluonteinen kasvatushakkuu.

Ilmoitetuista hakkuukuvioista kuviolla 1.0 sijaitsee liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka sijainti kulkuyhteyksineen määriteltiin 18.6.2015 Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä UUDELY/95/07.01/2013. Ennen päätöksen antamista liito-oravan papanoita havaittiin kiinteistöllä maastokäynneillä 9.10.2014, 11.12.2014 ja 1.4.2015. Kiinteistönomistajalle on korvattu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikasta aiheutunut pysyvä haitta lunastustoimituksen 2014-490410 päätöksen mukaisesti. Samassa lunastustoimituksessa Maanmittauslaitos vahvisti lisääntymis- ja levähdyspaikan rajat kulkuyhteydspuineen. Viimeisimpänä kiinteistön soveltuvuutta liito-oravalle on arvioitu Valtatie 1 Muurla – Lieviö – liito-oravaseurannan yhteydessä vuonna 2022. Kohde on arvioitu arvoasteikoilla edustavuudeltaan olevan B+ eli metsikkö, jossa on joitain liito-oravan vaatimia elementtejä.

ELY-keskuksen asiantuntija on pyytänyt 10.3.2025 kiinteistönomistajalta suunnitelmaa, kuinka liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka sekä kulkuyhteydet tullaan hakkuissa huomioimaan. Koska yhteisymmärrystä hakkuiden toteuttamisesta ei ole saatu, ELY-keskus katsoi tarpeelliseksi ryhtyä valmistelemaan luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n mukaista päätöstä hakkuiden kieltämiseksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalla metsänkäyttöilmoituksen kuviolla 1.0. ELY-keskus on varannut kiinteistönomistajalle mahdollisuuden lausua mielipiteensä tai antaa selityksen asiasta. Kiinteistönomistaja on toimittanut ELY-keskukselle selityksensä 17.10.2025.

KIINTEISTÖNOMISTAJAN SELITYS

Kiinteistönomistaja on selityksessään katsonut, ettei perusteita luonnonsuojelulain 126 §:n mukaiselle kiellolle ole. Hänen mukaansa liito-oravia ei esiinny kiinteistöllä, eikä ELY-keskus ole esittänyt riittävää näyttöä liito-oravaesiintymän olemassaolosta.

Kiinteistönomistajan näkemyksen mukaan liito-orava olisi havaittavissa selkeästi, jos lajia esiintyisi alueella. Viimeisimmästä havainnosta on kulunut jo kymmenen vuotta, joten välissä on ollut useita liito-oravasukupolvia. Havaittu orava on jo kuollut eikä uusia yksilöitä ole tullut

30.10.2025

tilalle. Tämä johtuu mahdollisesti siitä, että alue on viimeisimmässä raportissa luokiteltu olevan arvoltaan vain B+. Edellytykset esiintymälle eivät ole myöskään lisääntyneet. Lahoaminen on jatkunut metsässä, eikä liito-oravalle kelpaa mikä tahansa elinympäristö. Lisäksi lähialueen metsissä on tapahtunut muutoksia eikä kiinteistön ympäristössä ole alun perin ollut riittävän laajaa aluetta elinkelpoiselle esiintymälle.

Hakkuuta valmisteltaessa on kiinteistönomistajan mukaan selvitetty liito-oravan esiintyminen alueella lain edellyttämällä tavalla. Alue tarkistettiin uudestaan leimikon teon yhteydessä. Lisäksi myöhemmin alueella tehtiin vielä uudestaan kierros metsäyhtiön asiantuntijan kanssa, jolloin tarkistettiin kaikki aikaisemmat havainnot. Tarkistuksen lopputuloksena oli, ettei alueella ole liito-oravaesiintymää. Tiedot tarkistuksesta toimitettiin myös ELY-keskukselle.

Kiinteistönomistaja katsoo, että aiemmin määrätyt korvaukset liito-oravan suojelusta aiheutuneista merkityksellisistä haitoista eivät muodosta perustetta lisääntymis- ja levähdyspaikan suojelulle enää nykyhetkessä. Mainitut selvitykset eivät osoita sitä, että kohteella olisi luonnonsuojelulaissa mainittuja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Kiinteistön omistajan mukaan ELY-keskus vetoaa KHO:n ja EU:n tuomioistuimen ratkaisuihin, joiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikat eivät voi olla loputtomiin olemassa. Kyseisissä tapauksissa edellisistä havainnoista ei ollut kulunut pitkää aikaa. Käsittelyssä olevan asian kohdalla ei ole enää todennäköistä, ettei liito-orava ole kiinteistölle asettunut. Tämä on hyvin ja pitkäaikaisesti todennettu. Laki suojelee vain paikkoja, joissa laji esiintyy.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Uudenmaan ELY-keskus kieltää [REDACTED] toteuttamasta 28.2.2025 tekemässään metsänkäyttöilmoituksessa numero 1-2025-27424 tarkoitettuja hakkuita kiinteistöllä 444-428-1-107 Pietarinmäki kuviolla 1.0 sijaitsevalla liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalla sekä liito-oravan kulkuyhteyksillä.

Päätöksen perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n 1 momentin nojalla ELY-keskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määrääjassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella, jos joku lyö laimin luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen.

Luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentin mukaisesti luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja.

30.10.2025

Luonnonsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1066/2023) 9 §:n asetuksen liitteessä 7 luetellut Suomessa esiintyvät eliölajit edellyttävät Euroopan unionin tiukkaa suojelua. Liito-orava on listattu tiukkaa suojelua edellyttäväksi eliölajiksi asetuksen liitteessä 7. Tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla.

Oikeudellinen arviointi

Kiinteistönomistaja on katsonut, ettei luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaiselle toimenpidekiellolle ole perusteita, sillä metsänkäyttöilmoituksen kuviolla 1.0 sijaitseva liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on hänen mukaansa asuttamaton. EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisun C-477/19 mukaan hävittämis- ja heikentämiskielto koskee kuitenkin myös sellaisia levähdyspaikkoja, joissa eläinlaji ei enää elä, jos on riittävän todennäköistä, että kyseinen laji palaa näille levähdyspaikoille (päätöksen kohdat 29, 31 ja 36). Korkein hallinto-oikeus on katsonut päätöksellään, että EU:n tuomioistuimen tulkinta soveltuu myös liito-oravaan (KHO 2451:2023).

Edellä esitetyn oikeuskäytännön mukaan liito-oravan asumattomatkin lisääntymis- tai levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla suojeltuja, jos on riittävän todennäköistä, että laji palaa niihin. Lajin palaaminen on todennäköistä, jos alueen ekologinen toiminnallisuus on säilynyt ennallaan. Liito-oravanaaraat ovat paikkauskollisia ja niillä on oma reviiri, joka jää asuttamattomaksi naaraan kuoleman jälkeen. Näin ollen tyhjäksi jääneet reviirit voivat jäädä asuttamattomaksi joinakin vuosina. Tyhjän reviirin voi asuttaa uusi naaras, jos elinympäristö säilyy liito-oravalle sopivana eikä häviä tai heikkene joko ihmistoiminnan tai luonnollisten syiden seurauksena. Uudelleenasuttamisen nopeus on kuitenkin riippuvainen eri tekijöistä, kuten elinympäristön kulkuyhteyksistä, kannan tiheydestä ja läheisimmän poikasia tuottavan elinpiirin läheisyydestä. (Nieminen & Ahola (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, Suomen ympäristö 1/2017)

Metsänkäyttöilmoituksen kuviolla 1.0 sijaitsevan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan rajat ovat määritelty ELY-keskuksen päätöksellä vuonna 2015. Ennen päätöksen tekemistä liito-oravan papanoita oli havaittu alueella kolmella maastokäynnillä vuosina 2014–2015. Kiinteistönomistajan mukaan sen jälkeen, kun tuolloin lisääntymis- ja levähdyspaikkaa asuttanut liito-oravayksilö kuoli, uutta yksilöä ei ole alueelle asettunut. Huomioiden esimerkiksi uudelleenasuttamiseen nopeuteen vaikuttavat tekijät aikaisemman reviirin asuttaminen voi viedä aikaa. Mikäli elinympäristö on edelleen liito-oravalle sopiva, uudelleenasuttamista voidaan pitää todennäköisenä.

Metsänkäyttöilmoituksen kuviolla 1.0 sijaitsevalla liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalla tai lajin kulkuyhteyksissä alueelle ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka olisivat heikentäneet alueen soveltuvuutta liito-oravan elinympäristöksi. Valtatie 1 Muurla – Lieviö - liito-oravaseurannasta

30.10.2025

ilmenee, että liito-oravan elinympäristön edustavuuden arvo (B+) on kiinteistöllä pysynyt muuttumattomana vuosien 2012–2022 välillä. Vaikka alue ei ole liito-oravalle optimaalisin arvoluokituksen perusteella, on se lajin elinympäristöksi soveltuva, jonka osoittavat myös aikaisemmat liito-oravahavainnot. Lisääntymis- ja levähdyspaikka sijaitsee moottoritien itäpuolella, mutta se ei ole kuitenkaan eristynyt moottoritien länsipuolella sijaitsevista liito-oravan elinympäristöksi soveltuvista metsäalueista, joten uudelleen asuttaminen on tältäkin osin mahdollista. Kun otetaan huomioon myös liito-oravan levinneisyys Uudenmaan alueella 2000-luvulla sekä samalla liito-oravalle soveltuvien elinympäristöjen rajallisuus maakunnassa maankäytön seurauksena, ELY-keskus pitää todennäköisenä, että liito-orava ottaa uudelleen käyttöön mahdollisesti tyhjillään olevan lisääntymis- ja levähdyspaikan.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo kyseisen lisääntymis- ja levähdyspaikan olevan edelleen liito-oravalle soveltuva elinympäristö, ja pitää todennäköisenä, että laji palaa alueelle. Metsänkäyttöilmoituksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen kuviolla 1.0, johtaisi kuviolla sijaitsevan lisääntymis- ja levähdyspaikan sekä liito-oravan kulkuyhteyksien hävittämiseen luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin vastaisesti. Näin ollen ELY-keskus katsoo, että sen tulee kieltää metsänkäyttöilmoituksen mukaiset hakkuut kuviolla 1.0 luonnonsuojelulain 126 §:n perusteella.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Saantitodistuksella:

Tiedoksi

Sähköpostitse:
Lohjan kaupunki
Metsäkeskus
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on liitteenä.

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päätä.

ASIANKÄSITTELIJÄT

Asian on esitellyt lakimies Wilma Poutanen ja ratkaissut yksikön päällikkö Ilpo Huolman. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/1176/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/1176/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Poutanen Wilma 30.10.2025 12:20

Ratkaisija Huolman Ilpo 30.10.2025 12:21

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo-
mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuo-
mioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo-
mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihde 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15